

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО
КАФЕДРА ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ МУЗИКИ**

**Спеціалізація: «Музикознавство». Другий курс
Викладач: Гнатюк Лариса Анастасіївна**

ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ МУЗИКИ

ІСТОРІЯ ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ МУЗИКИ XIX СТОЛІТТЯ

ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА ОПЕРА XIX СТОЛІТТЯ

МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Напря́м підготовки: 02 «Культура і мистецтво»
Спеціалі́зність: 025 «Музичне мистецтво»
Спеціалі́зація: «Музикознавство»
Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»
Факультет — композиторський

Київ — 2020

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Т Е М А	Обсяг годин				
		Денна форма				
		Усього	зокрема			
Аудиторні	Лекційні		Семінарські	Самостійна робота		
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ III. ОПЕРНИЙ ТЕАТР ХІХ СТОЛІТТЯ						
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. КОМІЧНА ОПЕРА. ІСТОРИЧНА ОПЕРА						
1.	Шляхи розвитку західноєвропейської опери ХІХ століття. Опера-буффа в італійському музичному театрі. «Попелюшка» Джоаккіно Россіні (1792–1868). «Дон Паскуале» Гаetano Доницетті (1797–1848).	13	6	3	3	7
2.	Жанровий синтез та симфонізація оперної дії у «великій» лірико-комічній опері Ріхарда Вагнера (1813–1883). «Нюрнберзькі мейстерзингери». «Фальстаф» Джузеппе Верді (1813–1901) як підсумок синтетичних тенденцій у розвитку комічного оперного жанру.	13	6	3	3	7
3.	Жанр історичної опери у французькій культурі. «Гугеноти» Джакомо Мейєрбера (1791–1864).	7	3	3		4
4.	Історичні сюжети у творчості Джузеппе Верді (1813–1901). Історія і романтична драма. «Дон Карлос».	6	3		3	3
5.	Разом за змістовим модулем 1	39	18	9	9	21
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОПЕРА І ЛІТЕРАТУРА. ОПЕРА І МІФ						
6.	Літературні впливи в італійській опері. Джузеппе Верді та Вільям Шекспір. «Отелло».	6	3	3		3
7.	Літературні впливи у французькій ліричній опері. Творчість Йоганна Вольфганга Гете і Вільяма Шекспіра в опері ХІХ століття. «Фауст» та «Ромео і Джульєтта» Шарля Гуно (1818–1893).	7	3		3	4
8.	Ріхард Вагнер (1813–1883). Реформаторські принципи музичного театру. «Лоенгрін». «Летючий голландець». «Тангейзер». Міфотворча концепція тетралогії «Перстень нібелунга».	38	18	9	9	20
Іспит						
Разом за змістовим модулем 2.		51	24	12	12	27
Разом за модулем III		90	42	21	21	48

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль III. Західноєвропейська опера XIX століття

Змістовий модуль 1. Комічна опера. Історична опера

Тема 1. Шляхи розвитку західноєвропейської опери XIX століття.

Опера-буффа в італійському музичному театрі.

«Попелюшка» Джоаккіно Россіні.

«Дон Паскуале» Гаetano Доніцетті

Опера у контексті романтичної культури, її провідна роль. Опера як зразок реалізації визначальної тези романтичної естетики — ідеї синтезу мистецтв. Розвиток романтичної опери у найтісніших контактах із розвитком літератури.

Самобутність процесів перебудови системи оперних жанрів, які склалися у попередній період історії опери. Роль у цих процесах комічної опери в її головних різновидах — італійської опери-буффа, французької опера-комік, німецького зингшпіля.

Жанр опери-буффа у творчості Джоаккіно Россіні та Гаetano Доніцетті.

Джоаккіно Россіні (1792–1868) як спадкоємець досягнень світової комедіографії, майстрів комічної опери XVIII ст. Вплив романтичного світосприйняття на ставлення до комічного у творчості Дж. Россіні (як уособлення внутрішньої свободи, утілення карнавального духу, піднесення до світу божественної радості). «Попелюшка» (1817). Історія створення, сценічна доля. Музичні характеристики головних героїв. Особливості стилю.

Гаetano Доніцетті (1797–1848). «Дон Паскуале» (1843). Історія створення, сценічна доля. Музичні характеристики головних героїв. Особливості стилю.

ЛІБРЕТО

Дж. Россіні. «Попелюшка». <http://libretto-oper.ru/rossini/cenerentola>

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEj64JHUvIAX3ae5Md1g?e=CLIGIE>

Дж. Россіні. «Севільський цирульник». <http://libretto-oper.ru/rossini/sevilkii-ciryulnik>

Г. Доніцетті «Дон Паскуале» <https://www.belcanto.ru/pasquale.html>

Г. Доніцетті «Любовний напій» <http://libretto-oper.ru/donizetti/lyubovnyi-napitok>

НОТНИЙ МАТЕРІАЛ (КЛАВІРИ)

Дж. Россіні. Опера «Попелюшка». Клавір.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEj64JHUvIAX3ae5Md1g?e=eG2rFv>

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEj64JHUvIAX3ae5Md1g?e=kKKFts>

Г. Доніцетті. Опера «Дон Паскуале». Клавір.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEjKQqUIkhh3rkQMbVDQ?e=sh648k>

ВІДЕОМАТЕРІАЛИ

Дж. Россіні. Опера «Попелюшка» (відео).

<https://1drv.ms/v/s!AgefSEct0nnEjPhTlrMCyKY9nKVEKw?e=arDxTy>

Г. Доницетті. Опера «Дон Паскуале» (відео)

<https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEkbp54C436yoUH6Aepw?e=xs4Re5>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

Іванова І. Л., Куколь Г. В., Черкашина М. Р. Історія опери. Західна Європа. XVII–XIX століття : навч. посіб. Київ : Заповіт, 1998. 384 с.

Конен В. Дж. Історія зарубіжної музики : учебник. Вып. 3 : Германия. Австрия. Италия. Франция Польша. С 1789 года до середины XIX века. Изд. 7, доп. и перераб. Москва : Музыка, 1989. 544 с.

Музыкальная культура Италии. С. 371–403.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbsBuQNluxIJNeSRyg?e=wiKRRKZ>

Черкашина-Губаренко М. Р. Оперный театр в пространстве меняющегося мира. Страницы оперной истории в картинках и лицах : монография. Харьков : Акта, 2013. 468 с.

Джоаккіно Россіні

Беляковская Н. В. «Золушка» Дж. Россіні и партия Анжелины в репертуаре Чечилии Бартоли // Київське музикознавство. Матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. «Молоді музикознавці України». 2010 р. : зб. ст. / Київський ін-т Р. М. Глієра ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського Київ, 2010. С. 190–198.

<https://docplayer.ru/28422204-Natalya-belyakovskaya-zolushka-dzh-rossini-i-partiya-anzheliny-v-repertuare-chechilii-bartoli.html>

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLExFK1rDsR9FXbS7Q?e=WQMnwl>

Беляковська Н. В. «Попелюшка» Джоаккіно Россіні на сучасних оперних сценах // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2011. № 3 (12). С. 19–26.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiq0yUeh-3lSrY0zLkw?e=SF0zyG>

Бронфин Е. Ф. Джоаккіно Россіні. Жизнь и творчество в материалах и документах / под ред. Г. Л. Головинского, Д. В. Житомирского, М. Д. Сабининой. Москва : Сов. композитор, 1973. 188 с.

https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbkInM_7PiGTu6I3nQ?e=UL2346

Вейнсток Г. Джоаккіно Россіні. Принц музики. Москва : Центроліграф, 2003. 496 с. (Великие имена). <https://www.litmir.me/br/?b=197548>

Черкашина-Губаренко М. Р. Известный и неизвестный Джоаккіно Россіні // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Вип. 27 : Й. Гайдн — І. Котляревський: мистецтво оптимізму : зб. наук. пр. / Харківський держ. ун-т мистецтв ім. П. Котляревського. Харків, 2009. С. 136–145.

Черкашина М. Р. Россини-комедиограф и проблемы эволюции итальянской оперы-буффа // Джоаккино Россини: современные аспекты исследования творческого наследия : сб. ст. / под. ред. М. Р. Черкашиной. Киев : КГК им. П. И. Чайковского, 1993. С. 5–24.

Друге видання у збірці: Черкашина-Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми, 2002. Т. 1. С. 23–38.

Т. 1. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpLZRnuhiQBcyhGwg?e=yyVEwI>

Гаэтано Доницетті

Фраккароли А. Гаэтано Доницетти / пер. с итал. И. Константиновой. Санкт-Петербург : Сад искусств, 2003. 336 с. (Библиотека Академии молодых оперных певцов Мариинского театра).

<https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEipwAMOuTD-H1GigzQA?e=VO4Frd>

ДОДАТКОВА

Вопросы оперной драматургии : учеб. пособ. ; сб. ст. / сост., общ. ред. предисл. Ю. Н. Тюлина. Москва : Музыка, 1975. 315 с.

Кулешова Г. Г. Композиция оперы. Минск : Наука и техника, 1983. 175 с.

Маркези Г. Опера. Путеводитель. От истоков до наших дней / пер. с итал. Е. П. Гречаной. Москва : Музыка, 1990. 384 с.

Ферман В. Э. Оперный театр. Статьи и исследования. Москва : Музгиз, 1961. 359 с.

Джоаккіно Россіні

Клюйкова О. В. Маленькая повесть о большом композиторе, или Джоаккино Россини. Москва : Музыка, 1990. 62 с.

<https://libking.ru/books/nonf-/nonf-biography/98761-olga-klyuykova-malenkaya-povest-o-bolshom-kompozitore-ili-dzhoakkino-rossini.html>
https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEkLEz_LOnUVcKiZefQA?e=7dZ4bc

Садькова Л. А. Эволюция вокально-драматического амплуа главного героя в опера *seria* Дж. Россини: мужское сопрано-контральто en travesty-тенор // Актуальные проблемы музыкально-исполнительского искусства : материалы Всероссийской науч.-практ. конф. Казань, 3 апреля 2013 года : История и современность / Казанская гос. консерватория (академия) им. Н. Г. Жиганова. Казань, 2014. С. 106–112.

Фраккароли А. Россини. Письма Россини. Воспоминания / пер. с итал. И. Константиновой. Москва : Правда, 1990. 544 с.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkYN7-seJ-x3Yf49ftQ?e=C5FCz2>

Черкашина-Губаренко М. Р. Оперний світ Джоаккіно Россіні на сучасній сцені: від серйозного до комічного // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2011. № 3 (12). С. 13–18.

https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiq00At2_4h76T5POMQ?e=kbC0Me

Гаэтано Доницетті

Донатти-Петтени Дж. Гаэтано Доницетти / пер. с итал. Ленинград : Музыка, 1980. 192 с.

Тема 2. Жанровий синтез та симфонізація оперної дії у «великій» лірико-комічній опері Ріхарда Вагнера «Нюрнберзькі майстерзингери». «Фальстаф» Джузеппе Верді як підсумок синтетичних тенденцій у розвитку комічного оперного жанру

Жанровий синтез у «великій» лірико-комічній опері Ріхарда Вагнера (1813–1883) «Нюрнберзькі майстерзингери» (1861–1867). Джерела сюжету. Історія створення опери. Головні персонажі та їх музичні характеристики. Масові сцени. Вокальна мова персонажів. Лейтмотивна система та шляхи симфонізації оперної дії. Роль ліричного струменя та філософських роздумів у розширенні меж комічного жанру.

«Фальстаф» (1889) Джузеппе Верді (1813–1901) як підсумок синтетичних тенденцій у розвитку жанру комічної опери. Інтерпретація шекспірівського сюжету і драматургічних принципів. Трансформація рис опери-buffa і роль буфонної традиції у стилістиці твору. Взаємодія комедійного і ліричного начал. Метод психологічного аналізу у створенні образу центрального персонажа. Передбачення майбутніх шляхів розвитку оперного мистецтва.

ЛІБРЕТО І НОТНИЙ МАТЕРІАЛ

Ріхард Вагнер. «Нюрнберзькі мейстерзингери».

Лібрето: <https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEipsi29iRN4gE-VpELA?e=nsFMXv>

Клавір: <https://primanota.ru/richard-wagner/lohengrin-loengrin-nyurnbergskie-meisterzinger-russkii-nemeckii-yazdie-meistersinger-von-nurnberg-russian-german.htm>

Джузеппе Верді. Опера «Фальстаф»

Клавір: <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkc9h2Q9wgyiB61Aw-g?e=PsVw6O>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

Друскин М. С. История зарубежной музыки : в 6 вып. Вып. 4 : Вторая половина XIX века. 7-е изд., перераб. Санкт-Петербург : Композитор, 2002. 631 с.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLFRVx3FO0RpmgyJzQ?e=il1wxU>

Іванова І. Л., Куколь Г. В., Черкашина М. Р. Історія опери. Західна Європа. XVII–XIX століття : навч. посіб. / за ред. М. Р. Черкашиної-Губаренко. Київ : Заповіт, 1998. 384 с.

Ріхард Вагнер

Виеру Н. И. «Нюрнбергские мейстерзингеры». Музыкальная форма и драматургия. Москва : Музыка, 1972. 122 с.

https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkZxRej4AADU_G5_9EA?e=J9gbjY

Галь Г. Рихард Вагнер. Опыт характеристики // Галь Г. Брамс. Вагнер. Верди. Три мастера — три мира / пер. А. В. Михайлова. Москва : Радуга, 1986.

С. 179–306.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhJm8lTglCIs6zNUw?e=lfL3qD>

Левик Б. В. Рихард Вагнер. Москва : Музыка, 1978. 448 с. («Классики мировой музыкальной культуры»).

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkZp3Dls9SR-TsY5mnA?e=eABgZL>

Раку М. Г. Вагнер : путеводитель. Москва : Классика-XXI, 2007. 320 с. : нот. (Легенды и бренды классической музыки).

Джузеппе Верди

Галь Г. Джузеппе Верди и оперная драматургия // Галь Г. Брамс. Вагнер. Верди. Три мастера — три мира / пер. С. В. Рожновского. Москва : Радуга, 1986. С. 309–457.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhJm8lTglCIs6zNUw?e=lfL3qD>

Дегтярёва Н. И. О тематической работе в «Отелло» и «Фальстафе» Верди // Opera musicologica. 2015. № 2 (24). С. 62–74.

https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhfE8_WzyTtHQ6OCw?e=TWiTxc

Оперы Дж. Верди. Путеводитель. Москва : Музыка, 1970. 424 с.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhZdKMI5xTog5bNig?e=hXdFyW>

Орджоникидзе Г. Ш. Оперы Верди на сюжеты Шекспира. Москва : Музыка, 1967. 326 с.

Соловцова Л. Джузеппе Верди. 3-е, доп. и перераб. изд. Москва : Музыка, 1981. 416 с. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbodVSIKizc3UCusew?e=veukxV>

ДОДАТКОВА

Кенигсберг А. К. От Вебера до Рихарда Штрауса. 24 немецкие оперы XIX — первой половины XX вв. история создания. Сюжет. Музыка. Санкт-Петербург, 2010. 226 с.

Маркези Г. Опера. Путеводитель. От истоков до наших дней / пер. с итал. Е. П. Гречаной. Москва : Музыка, 1990. 384 с.

Рихард Вагнер

Кенигсберг А. К. Рихард Вагнер. Годы изгнания (1849–1864) : учеб. пособие. Санкт-Петербург, 2008. 180 с.

Крауклис Г. В. Оперные увертюры Р. Вагнера. Москва : Музыка, 1964. 112 с. (В помощь педагогу-музыканту).

https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhL_dF_uKbGowefjQ?e=2n5vJI

Лиштанберже А. Рихард Вагнер как поэт и мыслитель. Москва : Алгоритм, 1997. 480 с. (Гений в искусстве).

<http://www.rondon.org/la/rvkpim.htm>

<http://wagner.su/node/147>

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpYaVNsirZjJiF4IA?e=BeWw6X>

Ницше Ф. Казус Вагнера : эссе. Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2007. 192 с. https://modernlib.net/books/nicshe_fridrih/kazus_vagner/read/

Шюрэ Э. Рихард Вагнер и его музыкальная драма / пер. с фр. Н. М. Розен. Москва : Энигма, 2007. 320 с.
<https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEkLIKouBZcp7TwiN5aw?e=gceYhZ>

Джузеппе Верді

Ван Те. Стилевые основы оперных произведений Дж. Верди: к проблеме оперного мышления // Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник / Одеська нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2016. Вип. 23. С. 46–57.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLEt6WBkx27NmZ4euw?e=vb0P3t>

Верди Дж. Избранные письма / пер., вступ. ст. и прим. А. Д. Бушен. Москва : Госмузиздат, 1959. 578 с.

https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkYZLB_TP0WFFWNKHDg?e=QEFhPh

Верфель Ф. Верди. Роман оперы. Москва : Музыка, 1991. 320 с.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLpZlGVb4CuEzOaJQQ?e=K9ZOyK>

Корчова О. О. Джузеппе Верді, Ріхард Вагнер і Джакомо Пуччіні як творці авторського музичного театру // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2010. № 2 (7). С. 36–43.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiqxGYyXAN3yLXsm3RA?e=3d6Llz>

Тароцци Дж. Верди / сокр. пер. с итал. И. Константиновой. Москва : Молода гвардия, 1984. 352 с. (Жизнь замечательных людей. Вып. 8 / 648).

https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkboh_RKec2mp7Y7K0Q?e=BAUmdD

Тема 3. Жанр історичної опери у французькій культурі. «Гугеноти» Джакомо Мейєрбера

Становлення історичних жанрів у літературі та мистецтві. Зародження жанру історичного роману (Вальтер Скотт). «Чорні жанри» в літературі: готичний роман і драма долі. Лицарський роман (роман жахів) та роман бароко (засновник — Хорас Уолпол — «Замок Отранто», 1764). Основні елементи готичних романів: старовинний замок чи його руїни (пасивний елемент), готичний лиходій інфернального походження (активний елемент). Особливості історичних жанрів. Значення середовища (історично точно, детально відображене). Значення казково-фантастичних і жанрово-побутових сюжетів німецького зінгшпіля і французької комічної опери у становленні історичної опери.

Формування жанру французької «великої» опери у творчості Гаспаре Спонтіні, Джоаккіно Россіні, Данієля Обера. Взаємодія історичної колізії, ліричного сюжету і картин природи й побуту. «Німа з Портічі» («Фенелла») Д. Обера. Відображення історичних подій у поєднанні з колізією соціально-побутової драми. Традиції французьких жанрів опера-комік та балету. Новаторські риси музичного і пластичного портрету головної героїні як персонажу без співу. Поліфонія контрастних сюжетних планів та її роль у драматургії твору. Розвиток серйозного оперного жанру у творчості Дж. Россіні. Ускладнення драматургії за рахунок розгорнутих хорових сцен. Роль патріотичних мотивів. «Вільгельм Телль» як поєднання надбань композитора у трансформації італій-

ської серйозної опери та впливів французької культури доби романтизму. Новаторські риси трактування масових сцен, роль локального колориту.

Творчий шлях **Джакомо Мейєрбера** (1791–1864). Роль композитора в утвердженні жанрового канону історичної опери доби Романтизму. Творча співдружність Джакомо Мейєрбера й Ежена Скріба. Опера «Гугеноти» (1835) як типовий зразок нового жанру. Вокальні амплуа та музично-сценічні характери. Взаємодія у процесі драматургічного розвитку історичної колізії зіткнення католиків та гугенотів, їх загостреного протистояння і сцен, у яких відтворюються жанрові й побутові картини віддаленого історичного часу; переплетення історичної теми й ліричного сюжету. Музичні засоби відтворення «історичного колориту». Поєднання ознак «номерної» опери та нових рис музичної драми наскрізного розвитку.

ЛІБРЕТО, НОТНИЙ І ВІДЕОМАТЕРІАЛ

Дж. Мейєрбер. Опера «Гугеноти».

Лібрето. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEitNY4agNeqi8pFq41g?e=wqtRiX>

Клавир. <https://primanota.ru/giacomo-meyerbeer/gugenoty-sheets.htm>

https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEj8gZ19MmXGIBgmb_Vw?e=T7LrjS

<https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEjKQ0ypeHCNDlWjhujQ?e=h5hdrX>

Відео (Берлін) <https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEkdAxjek6gMQANwLJFg?e=JciRTc>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

Давыдова М. А. Джакомо Мейєрбер. Его жизнь и музыкальная деятельность.

Санкт-Петербург : Общественная польза, 1892. 78 с.

http://az.lib.ru/d/dawydowa_m_a/text_1892_meyerbeer.shtml

Іванова І. Л., Куколь Г. В., Черкашина М. Р. Історія опери. Західна Європа.

XVII–XIX століття : навч. посіб. Київ : Заповіт, 1998. 384 с.

Сакало О. В. «Гугеноти» Джакомо Мейєрбера: залаштункові процеси першої вистави // Часопис Національної музичної академії України імені

П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2016. № 1. С. 54–64.

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chasopys_2016_1_8

Сакало О. В. Приховані тексти інтертексту «Гугенотів» Дж. Мейєрбера

// Часопис Національної музичної академії України імені

П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2011. № 3 (12). С. 27–35.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiq08XQKrpCRuxEmwIA?e=4Wmh2W>

ДОДАТКОВА

Кремлёв Ю. А. Джакомо Мейєрбер. Очерк жизни и творчества. Ленинград :

Музгиз, 1936. 48 с.

https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEitNMMGk_UPZGKRyeyw?e=p1s0Up

Соллертинский И. И. Мейєрбер. Москва : Музгиз, 1962. 32 с.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEitNIp2sn52EPxwphKA?e=7bezPP>

Сакало О. В. Фаустіанські мотиви опери «Роберт-Диявол» Джакомо Мейєрбера
// Часопис Національної музичної академії України імені
П. І. Чайковського : наук. журн. 2012. № 3 (16). С. 48–56.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiq4EDeJEnonpoC0eJA?e=qHX1Es>

Черкашина-Губаренко М. Р. Дело Мейєрбера с дистанции времени
// Черкашина-Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т.
Київ ; Суми, 2002. Т. 1. С. 89–96.

Т. 1. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpLZRnuhiQBcyhGwg?e=yyVEwI>

Черкашина-Губаренко М. Р. Размышления о феномене оперы // Черкашина-
Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми,
2002. Т. 1. С. 43–55.

Т. 1. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpLZRnuhiQBcyhGwg?e=yyVEwI>

Тема 4. Історичні сюжети у творчості Джузеппе Верді. Історія і романтична драма. «Дон Карлос»

Історичні сюжети у творчості Джузеппе Верді. Відображення історичних подій у жанрових умовах романтичної драми. Вплив на формування романтичної драми естетичних настанов і творчості Віктора Гюґо. Відтворення жанрового канону романтичної драми та вплив національно-визвольних ідей в операх Дж. Верді на історичні теми (1840-ві роки). Взаємодія італійських традицій із французькими впливами в історичних операх Дж. Верді 1850–1860-х років.

Опера «Дон Карлос» (1865). Подолання обмеженості суто романтичної інтерпретації історії за рахунок психологічної глибини і драматичної загостреності в її відтворенні, переважання рис музичної драми наскрізного розвитку. Особливості драматургії. Засоби музичних характеристик. Зразки сучасних постановок історичних опер доби Романтизму: 1) із дотриманням історичного колориту й ознак певної епохи; 2) із перенесенням дії у сучасні реалії, з натяками на нещодавні історичні події.

ЛІБРЕТО І НОТНИЙ МАТЕРІАЛ

Дж. Верді. Опера «Дон Карлос».

Лібрето. https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiptP_UJvscnu02wCAA?e=t1SFxN

<https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEips7OrWrDdx3cgrf7Q?e=AcrCjo>

Клавір (п'ятиактна версія).

<https://primanota.ru/giuseppe-verdi/opera-don-carlos-don-karlos-versiya-v-5-aktax-klavir-sheets.htm>

Клавір (чотирьохактна версія).

<https://primanota.ru/giuseppe-verdi/opera-don-carlos-don-karlos-versiya-v-4-aktax-klavir-sheets.htm>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

- Галь Г. Джузеппе Верди и оперная драматургия // Галь Г. Брамс. Вагнер. Верди. Три мастера — три мира / пер. С. В. Рожновского. Москва : Радуга, 1986. С. 309–457.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhJm8lTglCIs6zNUw?e=lfL3qD>
- Друскин М. С. История зарубежной музыки : в 6 вып. Вып. 4 : Вторая половина XIX века. 7-е изд., перераб. Санкт-Петербург : Композитор, 2002. 631 с.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLFRVx3FO0RpmgyJzQ?e=il1wxU>
- Иванова И. Л., Куколь Г. В., Черкашина М. Р. История оперы. Западная Европа. XVII–XIX столетия : навч. посіб. / за ред. М. Р. Черкашиної-Губаренко. Київ : Заповіт, 1998. 384 с.
- Оперы Дж. Верди. Путеводитель. Москва : Музыка, 1970. 424 с.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhZdKMI5xTog5bNig?e=A4nouc>
- Платонов А. С. Оперы Верди 40-х годов. Путеводитель по операм Верди. Алма-Ата, 1998. 140 с. <https://www.belcanto.ru/platonov.html>
- Соловцова Л. Джузеппе Верди. 3-е, доп. и перераб. изд. Москва : Музыка, 1981. 416 с. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbodVSIKizc3UCusew?e=veukxV>
- Черкашина-Губаренко М. Р. Историческая опера эпохи романтизма. Киев : Муз. Україна, 1986. 152 с.
https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEkLF_xe1PFgzyN7u1-Q?e=wRLRRd

ДОДАТКОВА

- Ван Те. Стилиевые основы оперных произведений Дж. Верди: к проблеме оперного мышления // Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник / Одеська нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2016. Вип. 23. С. 46–57.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLEt6WBkx27NmZ4euw?e=vb0P3t>
- Верди Дж. Избранные письма / пер., вступ. ст. и прим. А. Д. Бушен. Москва : Госмузиздат, 1959. 578 с.
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkYZLB_TP0WFFWNKHDg?e=QEFhPh
- Верфель Ф. Верди. Роман оперы. Москва : Музыка, 1991. 320 с.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLpZlGVb4CuEZoaJQQ?e=K9ZOyK>
- Корчова О. О. Джузеппе Верді, Ріхард Вагнер і Джакомо Пуччіні як творці авторського музичного театру // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2010. № 2 (7). С. 36–43.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiqxGYXAN3yLXsm3RA?e=3d6Llz>
- Маркези Г. Опера. Путеводитель. От истоков до наших дней / пер. с итал. Е. П. Гречаной. Москва : Музыка, 1990. 384 с.
- Тароцци Дж. Верди / сокр. пер. с итал. И. Константиновой. Москва : Молодая гвардия, 1984. 352 с. (Жизнь замечательных людей. Вып. 8 / 648).
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkboh_RKec2mp7Y7K0Q?e=BAUmdD
- Черкашина-Губаренко М. Р. Историческая опера как мета-жанр // Черкашина-Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми,

2002. Т. 1. С 70–78.

Т. 1. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpLZRnuhiQBcyhGwg?e=yyVEwI>

Змістовий модуль 2. Опера і література. Опера і міф

Тема 5. Літературні впливи в італійській опері. Джузеппе Верді та Вільям Шекспір. «Отелло»

Твори Вільяма Шекспіра в опері XIX століття. Перші спроби створення опер на шекспірівські сюжети в італійській ранній романтичній опері. «Отелло» (1887) Джузеппе Верді як разок інтерпретації трагедій Вільяма Шекспіра.

Шлях Дж. Верді від «Макбета» до «Отелло». Джузеппе Верді та Арріго Бойто. Роль лібрето А. Бойто в оперній трансформації шекспірівської трагедії. Передостання опера Дж. Верді як кульмінаційний етап засвоєння образів та драматургічних принципів В. Шекспіра. Особливості драматургії. Засоби музичних характеристик.

ЛІБРЕТО І НОТНИЙ МАТЕРІАЛ

Дж. Верді. Опера «Отелло».

Лібрето. <https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEi9pcLDjxITh8-TIpfw?e=at66id>
http://hvorostovsky.su/index.php?mod=content&action=content_view&cat_id=90&id=1302

Клавір. <https://primanota.ru/giuseppe-verdi/opera-otello-otello-klavir-sheets.htm>
<https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEjP89jJMcasGb9YPySQ?e=gXQrjF>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

Галь Г. Джузеппе Верди и оперная драматургия // Галь Г. Брамс. Вагнер. Верди. Три мастера — три мира / пер. С. В. Рожновского. Москва : Радуга, 1986. С. 309–457.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhJm8lTglCIs6zNUw?e=lfL3qD>

Дегтярёва Н. И. О тематической работе в «Отелло» и «Фальстафе» Верди // Opera musicologica. 2015. № 2 (24). С. 62–74.

https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbfE8_WzyTtHQ6OCw?e=TWiTxc

Друскин М. С. История зарубежной музыки : в 6 вып. Вып. 4 : Вторая половина XIX века. 7-е изд., перераб. Санкт-Петербург : Композитор, 2002. 631 с.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLFRVx3FO0RpmgyJzQ?e=il1wxU>

Иванова І. Л., Куколь Г. В., Черкашина М. Р. Історія опери. Західна Європа. XVII–XIX століття : навч. посіб. / за ред. М. Р. Черкашиної-Губаренко-Губаренко. Київ : Заповіт, 1998. 384 с.

Оперы Дж. Верди. Путеводитель. Москва : Музыка, 1970. 424 с.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhZdKMI5xTog5bNig?e=A4nouc>

Орджоникидзе Г. Ш. Оперы Верди на сюжеты Шекспира. Москва : Музыка, 1967. 326 с.

Соловцова Л. Джузеппе Верди. 3-е, доп. и перераб. изд. Москва : Музыка, 1981. 416 с. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbodVSIKizc3UCusew?e=veukxV>

ДОДАТКОВА

Ван Те. Стилиевые основы оперных произведений Дж. Верди: к проблеме оперного мышления // Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник / Одеська нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2016. Вип. 23. С. 46–57.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLEt6WBkx27NmZ4euw?e=vb0P3t>

Верди Дж. Избранные письма / пер., вступ. ст. и прим. А. Д. Бушен. Москва : Госмузиздат, 1959. 578 с.

https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkYZLB_TP0WFFWNKHDg?e=QEFhPh

Верфель Ф. Верди. Роман оперы. Москва : Музыка, 1991. 320 с.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLpZlGVb4CuEZoaJQQ?e=K9ZOyK>

Корчова О. О. Джузеппе Верді, Ріхард Вагнер і Джакомо Пуччіні як творці авторського музичного театру // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2010. № 2 (7). С. 36–43.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiqxGYyXAN3yLXsm3RA?e=3d6Llz>

Маркези Г. Опера. Путеводитель. От истоков до наших дней / пер. с итал. Е. П. Гречаной. Москва : Музыка, 1990. 384 с.

Тароцци Дж. Верди / сокр. пер. с итал. И. Константиновой. Москва : Молода гвардия, 1984. 352 с. (Жизнь замечательных людей. Вып. 8 / 648).

https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkboh_RKec2mp7Y7K0Q?e=BAUmdD

Черкашина-Губаренко М. Р. Историческая опера как мета-жанр // Черкашина-Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми, 2002. Т. 1. С. 70–78.

Т. 1. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpLZRnuhiQBcyhGwg?e=yyVEwI>

Тема 6. Літературні впливи у французькій ліричній опері. Творчість Йоганна Вольфганга Гете і Вільяма Шекспіра в опері XIX століття. «Фауст» та «Ромео і Джульєтта» Шарля Гуно

Літературні впливи у становленні жанру французької ліричної опери. Переосмислення творів Й. В. Гете у дусі тенденцій постромантичної доби в операх «Фауст» (1859–1869) Шарля Гуно (1818–1893), «Міньйон» Амбруаза Тома, «Вертер» Жюльє Массне. Першорядне значення у процесі формування жанрової моделі ліричної опери інтимної ліричної колізії, аналізу душевних рухів. Опора на розмовні інтонації та довірливий особистісний тип спілкування у формуванні вокальної мови. Гнучкі аріозні форми як головні засоби вокальних характеристик. Вишуканість оркестрового колориту. Значення опери «Фауст» Ш. Гуно як першого зразка французької ліричної опери. Розвиток теми «людина і побутове середовище».

Опера «Ромео і Джульєтта» (1867) Шарля Гуно як зразок інтерпретації трагедій Вільяма Шекспіра. Особливості драматургії. Засоби музичних характеристик.

ЛІБРЕТО, НОТНИЙ І ВІДЕОМАТЕРІАЛ

Ш. Гуно. Опера «Фауст».

Лібрето. https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEipwGRhQ_jFTyHOIJNA?e=Cntcp6

Клавір. <https://primanota.ru/charles-francois-gounod/faust-sheets.htm>

Відео. <https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEjKUhfILnuWulPA9YsA?e=TIk217>

Ш. Гуно. Опера «Ромео і Джульєтта».

Лібрето. <https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEiptz83n6YUX-zLQPZg?e=HgcjEc>

Клавір. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEjKQus3vKrSS3mbQN9w?e=dYQwMj>

<https://primanota.ru/charles-francois-gounod/romeo-i-dzhuletta-sheets.htm>

Відео. [https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEjKQwh4wbW-](https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEjKQwh4wbW-cHQIMUVA?e=04GSnt)

[cHQIMUVA?e=04GSnt](https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEjKQwh4wbW-cHQIMUVA?e=04GSnt)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

Зив С. «Фауст». Путеводитель по опере. Москва : Госмузиздат, 1951. 64 с.

Друскин М. С. История зарубежной музыки : в 6 вып. Вып. 4 : Вторая половина XIX века. 7-е изд., перераб. Санкт-Петербург : Композитор, 2002. 631 с.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLFRVx3FO0RpmgyJzQ?e=il1wxU>

Иванова И. Л., Куколь Г. В., Черкашина М. Р. История оперы. Западная Европа. XVII–XIX столетия : навч. посіб. / за ред. М. Р. Черкашиной-Губаренко. Київ :

Заповіт, 1998. 384 с.

Мовчан В. О. Специфіка підходу до літературного першоджерела в ліричній «тріаді» Шарля Гуно // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2013. № 3 (20). С. 70–78.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiq5TofiuLg6CJxOAiA?e=GUgUJQ>

Музыкальная эстетика Франции XIX века : сб. ст. / сост. текстов, вступ. ст.

К. Ф. Бронфин. Москва : Музыка, 1954. 510 с.

Неболюбова Л. С. Опера «Кармен» Жоржа Бизе сквозь призму интонационного конфликта // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 12 : Історія музики в минулому і сучасності. Київ, 2000. С. 115–134.

Друге видання: Опера «Кармен» Жоржа Бизе: специфіка музикальної драматургії // Неболюбова Л. С. Музыковедческие искания. Стаття. Творческие портреты. Учебно-методические материалы. Киев : НМАУ им. П. И. Чайковского, 2020. С. 157–175.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkb19ecGoWC7kYPHnnQ?e=gLXHJ9>

Хохловкина А. А. Жорж Бизе. Москва : Музгиз, 1954. 460 с.

https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkZp6Z-Ir20J_o3Y00g?e=fk8Scs

ДОДАТКОВА

- Бизе Ж.* Письма / вступит. статья, пер. с франц., сост. и прим. Г. Т. Филенко. Изд. 2. Москва, 1988. 479 с.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbs711oTozl5Hg1NXg?e=4FxOgE>
- Гете и музыка. Сборник статей к 250-летию со дня рождения поэта / С.-Петербург. гос. консерватория им. Н. А. Римского-Корсакова ; отв. ред. и сост. А. В. Гусева. Санкт-Петербург : Изд-во СПбГПУ, 2004. 212 с.
- Гуно Ш.* Воспоминания артиста / вступ. ст. и примеч. Б. В. Левика. Москва : Музгиз, 1962. 120 с.
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkB5geyNbUt_nrGLl7g?e=oxYVTC
- Горелик Н. Г.* Аббат Гуно и его опера «Фауст» // Южно-Российский музыкальный альманах / Ростовская гос. консерватория им. С. В. Рахманинова. 2008. Ростов-на-Дону, 2009. № 5. С. 74–82.
- Исаханов Г. Д.* «Фауст» Гуно. Авторский замысел и сценическое воплощение // Вопросы оперной драматургии : сб. ст. / сост. и общ. ред. Ю. Н. Тюлина. Москва, 1975. С. 110–144.
- Купець Л. А.* «Кармен» Жоржа Бизе та культурні міфи ХХ століття // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2013. № 2 (19). С. 44–59.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chasopys_2013_2_8
- Маркези Г.* Опера. Путеводитель. От истоков до наших дней / пер. с итал. Е. П. Гречаной. Москва : Музыка, 1990. 384 с.
- Музыкальная эстетика Франции XIX века : сб. ст. / сост. текстов, вступ. ст. К. Ф. Бронфин. Москва : Музыка, 1954. 510 с.
- Муравская О. В.* «Фауст» Ш. Гуно в русле жанрово-стилевой и мифопоэтической специфики французской лирической оперы // Музичне мистецтво і культура / Одеська нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2014. Вип. 19. С. 43–52.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mmik_2014_19_7
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkKt-0ULmA2rykJstxA?e=kxctbV>
- Савинов Н. Н.* Жорж Бизе. Москва : Молода гвардия, 2001. 356 с. (Жизнь замечательных людей. Вып. 795).
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkboP1O4i0sdf6XjS7A?e=Co3L9F>
- Статьи и рецензии композиторов Франции. Конец XIX — начало XX в. / сост., пер., вступ. ст. и коммент. А. Бушен. Ленинград : Музыка, 1972. 276 с.
- Черкашина-Губаренко М. Р.* Пять пудов любви и немного коммерции. «Ромео и Джульетта» Ш. Гуно на сцене Национальной оперы Украины // Черкашина-Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми, 2002. Т. 2. С. 15–19.
Т. 2. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpIkr7DLUjBHHZa3A?e=VeWz7q>

Тема 7. Ріхард Вагнер. Реформаторські принципи музичного театру. «Лоенгрін». «Летючий голландець». «Тангейзер». Міфотворча концепція тетралогії «Перстень нібелунга»

Ріхард Вагнер і німецький оперний театр 1830-х років. Жанрові й стилістичні характеристики ранніх опер Р. Вагнера «Феї» (1833–1834) та «Заборона кохання» (1834–1836). Трактатування жанру історичної опери в «Рієнці» (1838–1840).

Послідовність утілення нових оперних концепцій у творах Р. Вагнера 1840-х років. Баладний сюжет як драматургічна основа **«Летючого голландця»** (1841). Утілення рис байронічного героя в образі головного персонажа. Образ Сенти і тема жертвності жіночого кохання. Фонові сцени та їх функція в опері.

Історія, легенда і міф у концепції опери **«Тангейзер»** (1843–1845). Джерела сюжету. Вагнерівська концепція оперного лібрето як драматичної поеми, призначеної для музичного втілення. Дві авторські редакції опери. Головний герой, його функція рушійної сили та стрижень драматичного розвитку. Показ зіткнення «двох світів» через контраст образно-інтонаційних сфер та його перетворення у внутрішню колізію героя. Реалізація конфлікту відчуження героя у сцені змагання співаків. Міфологізація образу романтичного митця в опері. Методи симфонічної організації дії та розгортання конфлікту.

Міф про святий Грааль і його втілення в опері **«Лоенгрін»** (1845–1848). Відбиття узагальненої теми боротьби світлого і темного начал як основи суспільних відносин і людських стосунків в образно-тематичній сфері та в образах головних героїв опери. Місіонерські риси образу Лоенгріна як носія світла і найвищої справедливості. Трактатування фонових сцен та історичного середовища шляхом відтворення звукової символіки героїчної лицарської доби. Лейтмотивна система та її роль у наскрізному симфонічному розвитку. Функція образу Ельзи і трагічної теми випробування абсолютною довірою. Різний характер співвідношення поетичного і музичного чинників в операх 1830–1840-х років: переважання музичної складової в операх «Феї», «Рієнці» й «Лоенгрін», данина дійовості та поетичному задуму в операх «Заборона кохання», «Летючий голландець» і «Тангейзер».

Оцінка історичних шляхів оперного мистецтва і його перспектив у теоретичних працях Р. Вагнера. Ідея Gesamtkunstwerk. Вагнерівське розуміння синтезу мистецтв у музичній драмі.

Міфотворча концепція тетралогії **«Перстень нібелунга»** (1849–1852). Історія створення та джерела сюжету. Вагнерівський підхід до міфу, ієрархія сюжетних рівнів, у якій відбивається будова Всесвіту. Акцентування ключових міфологем: насильницького порушення гармонії світобудови, що веде до фінальної катастрофи; кохання і влади; свободи і закону; індивідуума і соціуму. Наскрізні образно-тематичні лінії та їх відображення в лейтмотивній системі. Функція окремих драм циклу та їх жанрові і драматургічні відмінності. Принципи

об'єднання окремих частин тетралогії в цикл. Система персонажів, їх розподіл і функції, психологічне ускладнення образів головних дійових осіб. Вокальна мова персонажів. Співвідношення вокального та оркестрового чинників.

ЛІБРЕТО І НОТНИЙ МАТЕРІАЛ

Р. Вагнер. «Феї».

Клавір. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkdblU-gx8txCeFQMbg?e=0GEzij>

Р. Вагнер. «Заборона кохання». Лібрето

Клавір. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkdbmC-UAOPYrMPWHIZw?e=WljFmi>

Р. Вагнер. «Рієнці».

Лібрето. https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEkc9WH8_2LA3M6NgooQ?e=xz91k6

Клавір. <https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEkdbja6ZXAzJnkx1NvQ?e=huEyir>

Р. Вагнер. «Летючий голландець». Лібрето.

<https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEkc9VQGF73ME3P6UzKA?e=fL8zgc>

Клавір. <https://primanota.ru/richard-wagner/letuchii-gollandec.htm>

Р. Вагнер. «Лоєнгрін».

Лібрето. <https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEkc9ZcsTcka9TMh3p6w?e=fncC8l>

Клавір. <https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEkdbguBIQSmWNJExVqA?e=ua115a>

Р. Вагнер. «Тангейзер».

Лібрето. <https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEipsJXoacMX35szQ-9w?e=sofdaY>

Клавір. <https://primanota.ru/richard-wagner/tangeizer.htm>

Р. Вагнер. «Трістан та Ізольда». Лібрето.

https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEkc9X2mG7F_xdYX6PIA?e=KMYQ3H

Клавір. <https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEkdbkfxDZihXls2Exvw?e=CcIqzS>

Р. Вагнер. Тетралогія «Перстень нібелунга». «Золото Рейна».

Лібрето. <https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEkc9bQdXA2p2R9ysItA?e=Dqvgab>

Клавір. https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEkdbhMEn59pH_mLrxMw?e=ul4BJk

Р. Вагнер. Тетралогія «Перстень нібелунга». «Валькірія».

Лібрето. <https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEkc9eZ5TJfH6N6rzsDg?e=SYLI5J>

Клавір. <https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEis13ThjPUXyI0Xq5-A?e=Qwy7q8>

Р. Вагнер. Тетралогія «Перстень нібелунга». «Зіґфрід».

Лібрето. <https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEis13ThjPUXyI0Xq5-A?e=Qwy7q8>

Клавір. <https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEjLMuApFUln-9ChzTUw?e=ufKtf7>

Р. Вагнер. Тетралогія «Перстень нібелунга». «Загибель богів».

Лібрето. <https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEipsavbZWttr7hHepag?e=6Ps2fc>

Клавір. <https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEkdbiljHQinzaqMITGg?e=flsMNZ>

Р. Вагнер. «Парсифаль».

Лібрето. <http://wagner.su/node/384>

Клавір. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkdbnoun6UECVogtESA?e=GVMckq>

Das Buch der Motiv aus Opern und Musikdramen Ricyard Wagner's. Für Klavier mit übergelegtem Text herausgegeben von Lothar Windsperger : in 2 Bänden.

Mainz : B. Schott's Söhne, 1984.

Band 1 ("Rienzi", "Der fliegende Holländer", "Tannhäuser", "Lohengrin",

“Tristan und Isolde”, “Die Meistersinger von Nürnberg”). 58 S.
Band 2 (“Das Rheingold”, “Die Walküre”, “Siegfried”, “Götterdämmerung”,
“Parsifal”).

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkc9grUzghrvs0fw5Bg?e=deyX2p>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

- Богданова Л. К.* Актриса Минна Планер в биографии и творческой судьбе Рихарда Вагнера // Київське музикознавство : зб. ст. / Київський ін-т музики ім. Р. М. Глієра ; НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2011. Вип. 40. С. 74–83.
<https://docplayer.ru/33399515-Aktrisa-minna-planer-v-biografii-i-tvorcheskoy-sudbe-riharda-vagnera.html>
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEipsTGYcV-uwPOhnhPA?e=6l5a9J>
- Богданова Л. К.* Творческое становление Рихарда Вагнера. Опера «Свадьба» // Київське музикознавство : зб. ст. / Київський ін-т музики ім. Р. М. Глієра ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2014. Вип. 50. С. 175–185. http://nbuv.gov.ua/UJRN/kmuz_2014_50_23
- Богданова Л. К.* Рихард Вагнер в начале пути // Київське музикознавство / Київський ін-т музики ім. Р. М. Глієра ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2013. Вип. 47. С. 170–181.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/kmuz_2013_47_20
- Богданова Л. К.* Ріхард Вагнер на початку творчого шляху. Опера «Феї» // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2011. № 3 (12). С. 64–72.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiq09EHGG7GvvD907Pg?e=giF4ag>
- Богданова Л. К.* Ріхард Вагнер на початку творчого шляху. Опера «Феї» // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2011. № 3 (12). С. 64–72.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiq09EHGG7GvvD907Pg?e=5fBQ3B>
- Вагнер Р.* Избранные работы / сост. и коммент. И. А. Барсовой и С. А. Ошерова ; вступит. ст. А. Ф. Лосева ; пер. с нем. Москва : Искусство, 1978. 695 с. (История эстетики в памятниках и документах).
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkIEYQlp60u9vCpMd2g?e=G9EsBX>
- Галь Г.* Рихард Вагнер. Опыт характеристики // Галь Г. Брамс. Вагнер. Верди. Три мастера — три мира / пер. А. В. Михайлова. Москва : Радуга, 1986. С. 179–306.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhJm8lTglCIs6zNUw?e=lfL3qD>
- Друскин М. С.* История зарубежной музыки : в 6 вып. Вып. 4 : Вторая половина XIX века. 7-е изд., перераб. Санкт-Петербург : Композитор, 2002. 631 с.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLFRVx3FO0RpmgyJzQ?e=il1wxU>
- Іванова І. Л., Куколь Г. В., Черкашина М. Р.* Історія опери. Західна Європа. XVII–XIX століття : навч. посіб. / за ред. М. Р. Черкашиної-Губаренко. Київ : Заповіт, 1998. 384 с.

- Кенигсберг А. К.* «Кольцо нибелунга» Вагнера. Москва : Музыка, 1959. 84 с.
- Левик Б.* Рихард Вагнер. Москва : Музыка, 1978. 448 с. (Классики мировой музыкальной культуры). <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkZp3Dls9SR-TsY5mnA?e=eABgZL>
- Рихард Вагнер // Музыка Австрии и Германии XIX века : в 3 кн. Кн. 3. Москва : Композитор, 2003. С. 9–286.
Кн. 3: <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkL1VW2KehdCeQcHxCg?e=YgZIJC>
- Раку М.* Вагнер : путеводитель. Москва : Классика-XXI, 2007. 320 с. : нот. (Легенды и бренды классической музыки).
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEjNdh8NqNNTXOh5L3YA?e=fxF99o>

ДОДАТКОВА

- Бабій О. П.* Прем'єрний показ «Тангейзера» Рихарда Вагнера у Дрезденській королівській опері // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2013. № 2 (19). С. 10–16.
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEitsLPoEJE_UA7y5_Vg?e=lig1QX
- Вагнер Р.* Моя жизнь / пер. с нем. Г. А. Ефрона, В. М. Невежиной, А. Я. Острогорской. Москва : Эксмо; Санкт-Петербург : Terra Fantastica, 2003. 864 с.
- Вопросы оперной драматургии : учеб. пособ. ; сб. ст. / сост., общ. ред. предисл. Ю. Н. Тюлина. Москва : Музыка, 1975. 315 с.
- Гозенпуд А. А.* Рихард Вагнер и русская культура : исследование. Ленинград : Сов. композитор, 1990. 288 с.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLIQwB39DWzrwKEakw?e=ibAifi>
- Кенигсберг А. К.* От Вебера до Рихарда Штрауса. 24 немецкие оперы XIX — первой половины XX вв. история создания. Сюжет. Музыка. Санкт-Петербург, 2010. 226 с.
- Кенигсберг А. К.* Рихард Вагнер. Годы изгнания (1849–1864) : учеб. пособ. Санкт-Петербург, 2008. 180 с.
- Костенников А. М.* Ансамблево-хоровой комплекс в музыкальном театре Р. Вагнера. Севастополь : Вебер, 2011. 298 с.
- Забара М. В.* Лейпциг у біографії Рихарда Вагнера // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2018. № 1 (38). С. 30–38.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chasopys_2018_1_5
- Литтанберже А.* Рихард Вагнер поэт и мыслитель. Москва : Алгоритм. 1997. 478 с. <http://www.rodon.org/la/rvkpim.htm>
<http://wagner.su/node/147>
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpYaVNsirZjJiF4IA?e=BeWw6X>
- Ницше Ф.* Казус Вагнера : эссе. Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2007. 192 с.
https://modernlib.net/books/nicshe_fridrih/kazus_vagner/read/
- Попова Е. В.* Лейтмотивная система «Кольца нибелунга» в контексте мифомышления Р. Вагнера: к проблеме изучения в курсе истории музыки // Наука. Искусство. Культура / Белгородский гос. ин-т искусств и куль-

туры. Белгород, 2017. Вып. 4 (16). С. 172–177.

<https://cyberleninka.ru/article/n/leytmotivnaya-sistema-koltsa-nibelunga-v-kontekste-mifomyshleniya-r-vagnera-k-probleme-izucheniya-v-kurse-istorii-muzyki/viewer>

Кузнецова А. В., Кузнецов А. В. Метафоричность лейтмотивной системы в «Кольце нибелунга» Рихарда Вагнера // Наука. Искусство. Культура / Белгородский гос. ин-т искусств и культуры. Белгород, 2016. Вып. 4 (12). С. 34–40.

<https://cyberleninka.ru/article/n/metamorfoznost-leytmotivnoy-sistemy-v-koltse-nibelunga-riharda-vagnera>

Рихард Вагнер : сб. ст. / Всесоюзный науч.-исслед. ин-т искусствознания ; ред.-сост. Л. В. Полякова. Москва : Музыка, 1987. 230 с.

Рихард Вагнер. Статьи и материалы / ред. Г. Крауклис. Москва : Музыка, 1974. 200 с.

Ручьевская Е. А. «Руслан» Глинки, «Тристан» Вагнера и «Снегурочка» Римского-Корсакова. Стил. Драматургия. Слово и музыка. Санкт-Петербург : Композитор, 2002. 395 с. <https://www.academia.edu/32034117/>

Сердюк О. В. «Тристан та Ізольда» Ріхарда Вагнера і кінематограф // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2013. № 2 (19). С. 3–9.

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chasopys_2013_2_3

Татаринцева И. В. Мифологическое время как основа композиционного плана в драме Р. Вагнера // Вестник Тамбовского университета. 2011. Вып. 11 (103). С. 137–247.

<https://cyberleninka.ru/article/n/mifologicheskoe-vremya-kak-osnova-kompozitsionnogo-plana-v-drame-r-vagnera/viewer>

Татаринцева И. В. Символ в системе мифологического мышления Р. Вагнера // Вестник Тамбовского университета. 2011. Вып. 12 (104). С. 273–278.

<https://cyberleninka.ru/article/n/simvol-v-sisteme-mifologicheskogo-myshleniya-r-vagnera/viewer>

Холодова-Богданова Л. К. Опера Ріхарда Вагнера «Рієнці»: від літературного джерела до музичного втілення // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2018. № 1 (38). С. 39–50. <http://chasopysnmau.com.ua/article/view/135896/132805>

Черкашина-Губаренко М. Р. В поисках отвергнутого смысла // Черкашина-Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми, 2002. Т. 2. С. 46–49.

Т. 2. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpIkr7DLUjBHHZa3A?e=VeWz7q>

Черкашина-Губаренко М. Р. «Нюрнберзькі мейстерзингери» Ріхарда Вагнера у сучасних режисерських інтерпретаціях // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2010. № 2 (7). С. 25–35.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiqxHbC4-8oqcJJCv7A?e=mfPEAz>

- Черкашина-Губаренко М. Р.* Оперный театр в пространстве меняющегося мира. Страницы оперной истории в картинках и лицах : монография. Харьков : Акта, 2013. 468 с.
- Черкашина-Губаренко М. Р.* Паломничество в Байройт // Черкашина-Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми, 2002. Т. 2. С. 50–60.
Т. 2. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpIkr7DLUjBHHZa3A?e=VeWz7q>
- Черкашина-Губаренко М. Р.* Сны и сновидения в биографии и творчестве Рихарда Вагнера // Черкашина-Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми, 2002. Т. 1. С. 96–102.
Т. 1. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpLZRnuhiQBcyhGwg?e=yyVEwI>
- Шюрэ Э.* Рихард Вагнер и его музыкальная драма / пер. с фр. Н. М. Розен. Москва : Энигма, 2007. 320 с.
<https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEkLJKouBZcp7TwiN5aw?e=gceYhZ>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

- Беляковская Н. В.* «Золушка» Дж. Россини и партия Анжелины в репертуаре Чечилии Бартоли // Київське музикознавство. Матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. «Молоді музикознавці України». 2010 р. : зб. ст. / Київський ін-т Р. М. Глієра ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського Київ, 2010. С. 190–198.
<https://docplayer.ru/28422204-Natalya-belyakovskaya-zolushka-dzh-rossini-i-partiya-anzheliny-v-repertuare-zechilii-bartoli.html>
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLExFK1rDsR9FXbS7Q?e=WQMnw1>
- Беляковська Н. В.* «Попелюшка» Джоаккіно Россіні на сучасних оперних сценах // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2011. № 3 (12). С. 19–26.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiq0yUeh-3lSrY0zLkw?e=SF0zyG>
- Богданова Л. К.* Актриса Минна Планер в биографии и творческой судьбе Рихарда Вагнера // Київське музикознавство : зб. ст. / Київський ін-т музики ім. Р. М. Глієра ; НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2011. Вип. 40. С. 74–83.
<https://docplayer.ru/33399515-Aktrisa-minna-planer-v-biografii-i-tvorcheskoy-sudbe-riharda-vagnera.html>
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEipsTGYcV-uwPOhnhPA?e=6l5a9J>
- Богданова Л. К.* Рихард Вагнер в начале пути // Київське музикознавство / Київський ін-т музики ім. Р. М. Глієра ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2013. Вип. 47. С. 170–181.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/kmuz_2013_47_20
- Богданова Л. К.* Рихард Вагнер на початку творчого шляху. Опера «Феї» // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2011. № 3 (12). С. 64–72.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiq09EHGG7Gvvd907Pg?e=giF4ag>
- Богданова Л. К.* Творческое становление Рихарда Вагнера. Опера «Свадьба» // Київське музикознавство : зб. ст. / Київський ін-т музики ім. Р. М. Глієра ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2014. Вип. 50. С. 175–185. http://nbuv.gov.ua/UJRN/kmuz_2014_50_23
- Бронфин Е. Ф.* Джоаккино Россини. Жизнь и творчество в материалах и документах / под ред. Г. Л. Головинского, Д. В. Житомирского, М. Д. Сабининой. Москва : Сов. композитор, 1973. 188 с.
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbkInM_7PiGTu6I3nQ?e=UL2346
- Вагнер Р.* Избранные работы / сост. и коммент. И. А. Барсовой и С. А. Ошерова ; вступит. ст. А. Ф. Лосева ; пер. с нем. Москва : Искусство, 1978. 695 с. (История эстетики в памятниках и документах).
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkIEYQlp60u9vCpMd2g?e=G9EsBX>
- Вейнсток Г.* Джоаккино Россини. Принц музыки. Москва : Центролиграф, 2003. 496 с. (Великие имена). <https://www.litmir.me/br/?b=197548>

- Виеру Н. И.* «Нюрнбергские мастерзингеры». Музыкальная форма и драматургия. Москва : Музыка, 1972. 122 с.
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkZxRej4AADU_G5_9EA?e=J9gbjY
- Галь Г.* Джузеппе Верди и оперная драматургия // Галь Г. Брамс. Вагнер. Верди. Три мастера — три мира / пер. С. В. Рожновского. Москва : Радуга, 1986. С. 309–457.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhJm8lTglCIs6zNUw?e=lfL3qD>
- Галь Г.* Рихард Вагнер. Опыт характеристики // Галь Г. Брамс. Вагнер. Верди. Три мастера — три мира / пер. А. В. Михайлова. Москва : Радуга, 1986. С. 179–306.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhJm8lTglCIs6zNUw?e=lfL3qD>
- Давыдова М. А.* Джакомо Мейербер. Его жизнь и музыкальная деятельность. Санкт-Петербург : Общественная польза, 1892. 78 с.
http://az.lib.ru/d/dawydowa_m_a/text_1892_meyerbeer.shtml
- Дегтярёва Н. И.* О тематической работе в «Отелло» и «Фальстафе» Верди // Opera musicologica. 2015. № 2 (24). С. 62–74.
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhfE8_WzyTtHQ6OCw?e=TWiTxc
- Дегтярёва Н. И.* О тематической работе в «Отелло» и «Фальстафе» Верди // Opera musicologica. 2015. № 2 (24). С. 62–74.
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhfE8_WzyTtHQ6OCw?e=TWiTxc
- Дегтярёва Н. И.* О тематической работе в «Отелло» и «Фальстафе» Верди // Opera musicologica. 2015. № 2 (24). С. 62–74.
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhfE8_WzyTtHQ6OCw?e=TWiTxc
- Друскин М. С.* История зарубежной музыки : в 6 вып. Вып. 4 : Вторая половина XIX века. 7-е изд., перераб. Санкт-Петербург : Композитор, 2002. 631 с.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLFRVx3FO0RpmgyJzQ?e=il1wxU>
- Зив С.* «Фауст». Путеводитель по опере. Москва : Госмузиздат, 1951. 64 с.
- Иванова І. Л., Куколь Г. В., Черкашина М. Р.* Історія опери. Західна Європа. XVII–XIX століття : навч. посіб. Київ : Заповіт, 1998. 384 с.
- Кенигсберг А. К.* «Кольцо нибелунга» Вагнера. Москва : Музыка, 1959. 84 с.
- Конен В. Дж.* История зарубежной музыки : учебник. Вып. 3 : Германия. Австрия. Италия. Франция Польша. С 1789 года до середины XIX века. Изд. 7, доп. и перераб. Москва : Музыка, 1989. 544 с.
Музыкальная культура Италии. С. 371–403.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbsBuQNluxIJNeSRyg?e=wiKRKZ>
- Левик Б. В.* Рихард Вагнер. Москва : Музыка, 1978. 448 с. («Классики мировой музыкальной культуры»)
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkZp3Dls9SR-TsY5mnA?e=eABgZL>
- Мовчан В. О.* Специфіка підходу до літературного першоджерела в ліричній «тріаді» Шарля Гуно // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2013. № 3 (20). С. 70–78.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiq5TofiuLg6CJxOAIa?e=GUgUJQ>
- Музыкальная эстетика Франции XIX века : сб. ст. / сост. текстов, вступ. ст. К. Ф. Бронфин. Москва : Музыка, 1954. 510 с.

- Неболюбова Л. С.* Опера «Кармен» Жоржа Бизе сквозь призму интонационного конфликта // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 12 : Історія музики в минулому і сучасності. Київ, 2000. С. 115–134.
Друге видання: Опера «Кармен» Жоржа Бизе: специфика музыкальной драматургии // Неболюбова Л. С. Музыковедческие искания. Статья. Творческие портреты. Учебно-методические материалы. Киев : НМАУ им. П. И. Чайковского, 2020. С. 157–175.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkb19ecGoWC7kYPHnnQ?e=gLXHJ9>
- Оперы Дж. Верди. Путеводитель. Москва : Музыка, 1970. 424 с.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhZdKMI5xTog5bNig?e=hXdFyW>
- Орджоникидзе Г. Ш.* Оперы Верди на сюжеты Шекспира. Москва : Музыка, 1967. 326 с.
- Платонов А. С.* Оперы Верди 40-х годов. Путеводитель по операм Верди. Алма-Ата, 1998. 140 с. <https://www.belcanto.ru/platonov.html>
- Раку М. Г.* Вагнер : путеводитель. Москва : Классика-XXI, 2007. 320 с. : нот. (Легенды и бренды классической музыки).
- Рихард Вагнер // Музыка Австрии и Германии XIX века : в 3 кн. Кн. 3. Москва : Композитор, 2003. С. 9–286.
Кн. 3: <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkL1VW2KehdCeQcHxCg?e=YgZIJC>
- Сакало О. В.* «Гугеноти» Джакомо Мейербера: залаштункові процеси першої вистави // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2016. № 1. С. 54–64.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chasopys_2016_1_8
- Сакало О. В.* Приховані тексти інтертексту «Гугенотів» Дж. Мейербера // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2011. № 3 (12). С. 27–35.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiq08XQKrpCRuxEmwIA?e=4Wmh2W>
- Соловцова Л.* Джузеппе Верди. 3-е, доп. и перераб. изд. Москва : Музыка, 1981. 416 с. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbodVSIKizc3UCusew?e=veukxV>
- Фраккароли А.* Гаэтано Доницетти / пер. с итал. И. Константиновой. Санкт-Петербург : Сад искусств, 2003. 336 с. (Библиотека Академии молодых оперных певцов Мариинского театра).
<https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEipwAMOuTD-H1GigzQA?e=VO4Frd>
- Хохловкина А. А.* Жорж Бизе. Москва : Музгиз, 1954. 460 с.
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkZp6Z-Ir20J_o3Y00g?e=fk8Scs
- Черкашина М. Р.* Россини-комедиограф и проблемы эволюции итальянской оперы-буффа // Джоаккино Россини: современные аспекты исследования творческого наследия : сб. ст. / под. ред. М. Р. Черкашиной. Киев : КГК им. П. И. Чайковского, 1993. С. 5–24.
Друге видання у збірці: Черкашина-Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми, 2002. Т. 1. С. 23–38.
Т. 1. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpLZRnuhiQBcyhGwg?e=hyOL7O>

- Черкашина-Губаренко М. Р.* Известный и неизвестный Джоаккино Россини // Проблемы взаимодействия искусства, педагогики та теории і практики освіти. Вип. 27 : Й. Гайдн — І. Котляревський: мистецтво оптимізму : зб. наук. пр. / Харківський держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2009. С. 136–145.
- Черкашина-Губаренко М. Р.* Историческая опера эпохи романтизма. Киев : Муз. Україна, 1986. 152 с.
https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEkLF_xe1PFgzyN7u1-Q?e=wRLRRd
- Черкашина-Губаренко М. Р.* Оперный театр в пространстве меняющегося мира. Страницы оперной истории в картинках и лицах : монография. Харьков : Акта, 2013. 468 с.

Додаткова література

- Бабій О. П.* Прем'єрний показ «Тангейзера» Ріхарда Вагнера у Дрезденській королівській опері // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2013. № 2 (19). С. 10–16.
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEitsLPoEJE_UA7y5_Vg?e=lig1QX
- Бизе Ж.* Письма / вступит. статья, пер. с франц., сост. и прим. Г. Т. Филенко. Изд. 2. Москва, 1988. 479 с.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbs7l1oTozl5Hg1NXg?e=4FxOgE>
- Вагнер Р.* Моя жизнь / пер. с нем. Г. А. Ефрона, В. М. Невежиной, А. Я. Острогорской. Москва : Эксмо; Санкт-Петербург : Terra Fantastica, 2003. 864 с.
- Ван Те.* Стилиевые основы оперных произведений Дж. Верди: к проблеме оперного мышления // Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник / Одеська нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2016. Вип. 23. С. 46–57.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLEt6WBkx27NmZ4euw?e=vb0P3t>
- Верди Дж.* Избранные письма / пер., вступ. ст. и прим. А. Д. Бушен. Москва : Госмузиздат, 1959. 578 с.
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkYZLB_TP0WFFWNKHDg?e=QEFhPh
- Верди Дж.* Избранные письма / пер., вступ. ст. и прим. А. Д. Бушен. Москва : Госмузиздат, 1959. 578 с.
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkYZLB_TP0WFFWNKHDg?e=QEFhPh
- Верфель Ф.* Верди. Роман оперы. Москва : Музыка, 1991. 320 с.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLpZlGVb4CuEZoaJQQ?e=K9ZOyK>
- Вопросы оперной драматургии : учеб. пособ. ; сб. ст. / сост., общ. ред. предисл. Ю. Н. Тюлина. Москва : Музыка, 1975. 315 с.
- Гете и музыка. Сборник статей к 250-летию со дня рождения поэта / С.-Петерб. гос. консерватория им. Н. А. Римского-Корсакова ; отв. ред. и сост. А. В. Гусева. Санкт-Петербург : Изд-во СПбГПУ, 2004. 212 с.
- Гозенпуд А. А.* Рихард Вагнер и русская культура : исследование. Ленинград : Сов. композитор, 1990. 288 с.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkLIQwB39DWzrwKEakw?e=ibAifi>

- Горелик Н. Г.* Аббат Гуно и его опера «Фауст» // Южно-Российский музыкальный альманах / Ростовская гос. консерватория им. С. В. Рахманинова. 2008. Ростов-на-Дону, 2009. № 5. С. 74–82.
- Гуно Ш.* Воспоминания артиста / вступ. ст. и примеч. Б. В. Левики. Москва : Музгиз, 1962. 120 с.
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkb5geyNbUt_nrGL17g?e=oxYVTC
- Донатти-Петтени Дж.* Газетано Доницетти / пер. с итал. Ленинград : Музыка, 1980. 192 с.
- Забара М. В.* Лейпциг у біографії Ріхарда Вагнера // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2018. № 1 (38). С. 30–38. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chasopys_2018_1_5
- Исаханов Г. Д.* «Фауст» Гуно. Авторский замысел и сценическое воплощение // Вопросы оперной драматургии : сб. ст. / сост. и общ. ред. Ю. Н. Тюлина. Москва, 1975. С. 110–144.
- Кенигсберг А. К.* От Вебера до Рихарда Штрауса. 24 немецкие оперы XIX — первой половины XX вв. история создания. Сюжет. Музыка. Санкт-Петербург, 2010. 226 с.
- Кенигсберг А. К.* Рихард Вагнер. Годы изгнания (1849–1864) : учеб. пособие. Санкт-Петербург, 2008. 180 с.
- Клюйкова О. В.* Маленькая повесть о большом композиторе, или Джоаккино Россини. Москва : Музыка, 1990. 62 с.
<https://libking.ru/books/nonf-/nonf-biography/98761-olga-klyuykova-malenkaya-povest-o-bolshom-kompozitore-ili-dzhoakkino-rossini.html>
https://1drv.ms/w/s!AgefSEct0nnEkLEz_LOnUVcKiZefQA?e=7dZ4bc
- Корчова О. О.* Джузеппе Верді, Ріхард Вагнер і Джакомо Пуччіні як творці авторського музичного театру // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2010. № 2 (7). С. 36–43.
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiqxGYYXAN3yLXsm3RA?e=3d6Llz>
- Костенников А. М.* Ансамблево-хоровой комплекс в музыкальном театре Р. Вагнера. Севастополь : Вебер, 2011. 298 с.
- Крауклис Г. В.* Оперные увертюры Р. Вагнера. Москва : Музыка, 1964. 112 с. (В помощь педагогу-музыканту).
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbhL_dF_uKbGowefjQ?e=2n5vJI
- Кремлёв Ю. А.* Джакомо Мейербер. Очерк жизни и творчества. Ленинград : Музгиз, 1936. 48 с.
https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEitNMMGk_UPZGKRyeyw?e=p1s0Up
- Кузнецова А. В., Кузнецов А. В.* Метафоричность лейтмотивной системы в «Кольце нибелунга» Рихарда Вагнера // Наука. Искусство. Культура / Белгородский гос. ин-т искусств и культуры. Белгород, 2016. Вып. 4 (12). С. 34–40.
<https://cyberleninka.ru/article/n/metamorfoznost-leytmotivnoy-sistemy-v-koltse-nibelunga-riharda-vagnera>
- Кулешова Г. Г.* Композиция оперы. Минск : Наука и техника, 1983. 175 с.

- Купець Л. А. «Кармен» Жоржа Бізе та культурні міфи ХХ століття // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2013. № 2 (19). С. 44–59.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chasopys_2013_2_8
- Листманберже А. Рихард Вагнер как поэт и мыслитель. Москва : Алгоритм, 1997. 480 с. (Гений в искусстве).
<http://www.rodon.org/la/rvkpim.htm>
<http://wagner.su/node/147>
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpYaVNsirZjJiF4IA?e=BeWw6X>
- Маркези Г. Опера. Путеводитель. От истоков до наших дней / пер. с итал. Е. П. Гречаной. Москва : Музыка, 1990. 384 с.
- Музыкальная эстетика Франции XIX века : сб. ст. / сост. текстов, вступ. ст. К. Ф. Бронфин. Москва : Музыка, 1954. 510 с.
- Муравская О. В. «Фауст» Ш. Гуно в русле жанрово-стилевой и мифопоэтической специфики французской лирической оперы // Музичне мистецтво і культура / Одеська нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2014. Вип. 19. С. 43–52.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mmik_2014_19_7
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkKt-0ULmA2rykJstxA?e=kxctbV>
- Неболюбова Л. С. Опера «Кармен» Жоржа Бізе сквозь призму інтонаційного конфлікту // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 12 : Історія музики в минулому і сучасності. Київ, 2000. С. 115–134.
- Ницше Ф. Казус Вагнера : ессе. Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2007. 192 с.
https://modernlib.net/books/nicshe_fridrih/kazus_vagner/read/
- Попова Е. В. Лейтмотивная система «Кольца нибелунга» в контексте мифомышления Р. Вагнера: к проблеме изучения в курсе истории музыки // Наука. Искусство. Культура / Белгородский гос. ин-т искусств и культуры. Белгород, 2017. Вып. 4 (16). С. 172–177.
<https://cyberleninka.ru/article/n/leytmotivnaya-sistema-koltsa-nibelunga-v-kontekste-mifomyshleniya-r-vagnera-k-probleme-izucheniya-v-kurse-istorii-muzyki/viewer>
- Рихард Вагнер : сб. ст. / Всесоюзный науч.-исслед. ин-т искусствознания ; ред.-сост. Л. В. Полякова. Москва : Музыка, 1987. 230 с.
- Рихард Вагнер. Статьи и материалы / ред. Г. Крауклис. Москва : Музыка, 1974. 200 с.
- Ручьевская Е. А. «Руслан» Глинки, «Тристан» Вагнера и «Снегурочка» Римского-Корсакова. Стил. Драматургія. Слово и музыка. Санкт-Петербург : Композитор, 2002. 395 с. <https://www.academia.edu/32034117/>
- Савинов Н. Н. Жорж Бізе. Москва : Молода гвардія, 2001. 356 с. (Жизнь замечательных людей. Вып. 795).
<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkboP1O4i0sdf6XjS7A?e=Co3L9F>
- Садыкова Л. А. Эволюция вокально-драматического амплуа главного героя в опера *seria* Дж. Россини: мужское сопрано-контральто en travesty-тенор

// Актуальные проблемы музыкально-исполнительского искусства : материалы Всероссийской науч.-практ. конф. Казань, 3 апреля 2013 года : История и современность / Казанская гос. консерватория (академия) им. Н. Г. Жиганова. Казань, 2014. С. 106–112.

Сакало О. В. Фаустіанські мотиви опери «Роберт-Диявол» Джакомо Мейєрбера // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. 2012. № 3 (16). С. 48–56.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiq4EDeJEnonpoC0eJA?e=qHX1Es>

Сердюк О. В. «Трістан та Ізольда» Ріхарда Вагнера і кінематограф // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2013. № 2 (19). С. 3–9.

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chasopys_2013_2_3

Соллертинский И. И. Мейєрбер. Москва : Музгиз, 1962. 32 с.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEitNIp2sn52EPxwphKA?e=7bezPP>

Статьи и рецензии композиторов Франции. Конец XIX — начало XX в. / сост., пер., вступ. ст. и коммент. А. Бушен. Ленинград : Музыка, 1972. 276 с.

Тароцци Дж. Верди / сокр. пер. с итал. И. Константиновой. Москва : Молода гвардия, 1984. 352 с. (Жизнь замечательных людей. Вып. 8 / 648).

https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkboh_RKec2mp7Y7K0Q?e=BAUmdD

Татаринцева И. В. Мифологическое время как основа композиционного плана в драме Р. Вагнера // Вестник Тамбовского университета. 2011. Вып. 11 (103). С. 137–247.

<https://cyberleninka.ru/article/n/mifologicheskoe-vremya-kak-osnova-kompozitsionnogo-plana-v-drame-r-vagnera/viewer>

Татаринцева И. В. Символ в системе мифологического мышления Р. Вагнера // Вестник Тамбовского университета. 2011. Вып. 12 (104). С. 273–278.

<https://cyberleninka.ru/article/n/simvol-v-sisteme-mifologicheskogo-myshleniya-r-vagnera/viewer>

Ферман В. Э. Оперный театр. Статьи и исследования. Москва : Музгиз, 1961. 359 с.

Фраккароли А. Россини. Письма Россини. Воспоминания. / пер. с итал. И. Константиновой. Москва : Правда, 1990. 544 с.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkYN7-seJ-x3Yf49ftQ?e=C5FCz2>

Холодова-Богданова Л. К. Опера Ріхарда Вагнера «Рієнці»: від літературного джерела до музичного втілення // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2018. № 1 (38). С. 39–50.

<http://chasopysnmau.com.ua/article/view/135896/132805>

Черкашина-Губаренко М. Р. «Нюрнберзькі мейстерзингери» Ріхарда Вагнера у сучасних режисерських інтерпретаціях // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2010. № 2 (7). С. 25–35.

<https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiqxHbC4-8oqcJJCV7A?e=mfPEAz>

Черкашина-Губаренко М. Р. В поисках отвергнутого смысла // Черкашина-Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми,

2002. Т. 2. С. 46–49.

Т. 2. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpIkr7DLUjBHHZa3A?e=VeWz7q>

Черкашина-Губаренко М. Р. Дело Мейербера с дистанции времени

// Черкашина-Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми, 2002. Т. 1. С. 89–96.

Т. 1. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpLZRnuhiQBcyhGwg?e=EfsH6g>

Черкашина-Губаренко М. Р. Историческая опера как мета-жанр // Черкашина-Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми, 2002. Т. 1. С. 70–78.

Т. 1. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpLZRnuhiQBcyhGwg?e=EfsH6g>

Черкашина-Губаренко М. Р. Оперний світ Джоаккіно Россіні на сучасній сцені: від серйозного до комічного // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журн. Київ, 2011. № 3 (12). С. 13–18.

https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEiq00At2_4h76T5POMQ?e=kbC0Me

Черкашина-Губаренко М. Р. Оперный театр в пространстве меняющегося мира. Страницы оперной истории в картинках и лицах : монография. Харьков : Акта, 2013. 468 с.

Черкашина-Губаренко М. Р. Паломничество в Байройт // Черкашина-

Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми, 2002. Т. 2. С. 50–60.

Т. 2. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpIkr7DLUjBHHZa3A?e=aHmxYx>

Черкашина-Губаренко М. Р. Пять пудов любви и немного коммерции. «Ромео и Джульетта» Ш. Гуно на сцене Национальной оперы Украины

// Черкашина-Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми, 2002. Т. 2. С. 15–19.

Т. 2. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpIkr7DLUjBHHZa3A?e=qZBe0X>

Черкашина-Губаренко М. Р. Размышления о феномене оперы // Черкашина-Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми, 2002. Т. 1. С. 43–55.

Т. 1. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpLZRnuhiQBcyhGwg?e=EfsH6g>

Черкашина-Губаренко М. Р. Сны и сновидения в биографии и творчестве Рихарда Вагнера // Черкашина-Губаренко М. Р. Музыка і театр на перехресті епох : у 2 т. Київ ; Суми, 2002. Т. 1. С. 96–102.

Т. 1. <https://1drv.ms/b/s!AgefSEct0nnEkbpLZRnuhiQBcyhGwg?e=ww7V75>

Шюрэ Э. Рихард Вагнер и его музыкальная драма / пер. с фр. Н. М. Розен. Москва : Энигма, 2007. 320 с.

<https://1drv.ms/u/s!AgefSEct0nnEkLIKouBZcp7TwiN5aw?e=gceYhZ>

З М І С Т

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	2
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	3
Модуль III. Західноєвропейська опера XIX століття	3
Змістовий модуль 1. Комічна опера. Історична опера	3
Тема 1. Шляхи розвитку західноєвропейської опери XIX століття. Опера-буффа в італійському музичному театрі. «Попелюшка» Джоаккіно Россіні. «Дон Паскуале» Гаetano Доніцетті.....	3
Тема 2. Жанровий синтез та симфонізація оперної дії у «великій» лірико-комічній опері Ріхарда Вагнера «Нюрнберзькі майстерзингери». «Фальстаф» Джузеппе Верді як підсумок синтетичних тенденцій у розвитку комічного оперного жанру	6
Тема 3. Жанр історичної опери у французькій культурі. «Гугеноти» Джакомо Мейєрбера	8
Тема 4. Історичні сюжети у творчості Джузеппе Верді. Історія і романтична драма. «Дон Карлос»	10
Змістовий модуль 2. Опера і література. Опера і міф	12
Тема 5. Літературні впливи в італійській опері. Джузеппе Верді та Вільям Шекспір. «Отелло»	12
Тема 6. Літературні впливи у французькій ліричній опері. Творчість Йоганна Вольфганга Гете і Вільяма Шекспіра в опері XIX століття. «Фауст» та «Ромео і Джульєтта» Шарля Гуно.....	13
Тема 7. Ріхард Вагнер. Реформаторські принципи музичного театру. «Лоенгрін». «Летючий голландець». «Тангейзер». Міфотворча концепція тетралогії «Перстень нібелунга»	16
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	22
Основна література	22
Додаткова література	25